אמרו לו פרק שלישי כריתות יב.

מסורת הש"ס

(א) ע' נגעים ב, ב. (ב) [מנחות ט"ו] וקדושין מב:, ב. (ג) [ע"ז לא:] שאנו אלא מאד מאד דס"ק, ד) ע' נגע"ר פיטום, ה) [סדר לע"ב], ו) ע' מחלפי גירסאות עוד ג' בדבור זה, ז) [מכלל הסתכר הלי"ל], ח) דלמה, ט) [ע' פיטום תוס' יומא מז: ד"ה ורבי וכו' וקנ"ל].

הגהות הב"ח

(א) נמ' מינו היא בי סמיר ליה רבנן: (ב) שם (שלם שעמייהו בלשון: (ג) שם מהו דתימא אלא מלכתי מלכ: (ד) שם ומסתיר מדה בדבר מיב אינו מדה בדבר פטור: (ה) רש"י ד"ה טומאה מדשם וכו' ליכא למימר נמי מני דאי בעי דלתריץ דיבוריה לא נטמאתי שוגג אלא מזיד נטמאתי ובאתי למקדש שפטור דאמר לקמן והתודה מודה בדבר חייב שאינו מודה בדבר פטור דאי הוה אמר להו לא נכנסתי היה מתרץ דיבוריה לא מזיד כ"ג: הוה ליכא מקדש הואי סק"ד נטמאתי. וכמה למקדש: פטור. כדאמר לקמן והתודה מודה בדבר מיב שאינו מודה בדבר פטור דאי הוה אמר להו לא נכנסתי היה מתרץ דיבוריה לא נכנסתי אלא מזיד נטמאתי ובאתי למקדש שפטור דאמר לקמן והתודה מודה בדבר חייב שאינו מודה בדבר פטור דאי הוה אמר להו לא נכנסתי היה מתרץ דיבוריה לא נכנסתי אלא מזיד כ"ג: הוה ליכא מקדש הואי סק"ד נטמאתי. וכמה למקדש: פטור. כדאמר לקמן והתודה מודה בדבר מיב שאינו מודה בדבר פטור דאי הוה אמר להו לא נכנסתי היה מתרץ דיבוריה לא נכנסתי אלא מזיד כ"ג: הוה ליכא מקדש הואי סק"ד נטמאתי. וכמה למקדש: פטור. (ו) ד"ה לא סמ דבבי וכו' נמה לי. סק"ד ותמ"ה ד"ה לא אכלתי מלכ: (ז) ד"ה אכל וכו' ומו לא מיתי. ג"כ עיין זה בנ"ר דף כ"ג ובהגהות דף נ' ע"ב וכמה מקומות: (ח) ד"ה אמר רבינא מקדש הואי סק"ד נטמאתי. ובמה מקדש להו למיפסל מקרבן אלא מאכילה אלא נטמאתי: (ט) [תוס' ד"ה לא נלמת אכל וכו' ותמ"ה לא מהמת ליה נתקום עדים מתו מנו דאמרינן וכו' כה כיסת דהבא: (כ) באד"ר נלמן דאינו אלא מזיד נטמאתי: (ל) ד"ה תמדים וכו' דתמיה לרבי יהודה לא וסי':

רבינו גרשום

טומאת מקדש וקדשיו: יולדת וכצורע כביאין בדלות ועשירות דרבי אשכנזי בהו. שמיעת קול וכו' מביא אף בדלי דלות. היינו עשיריה האיפה דבתיב בהן. מצורע מביא בדלות: ואידך בריתא לאו דוקא וההיא בריתא המונהת דוקא ואפילו הכי אמר לי ר' מצורע מביא בדלות דכביא ב' פרידין שבהא עני תחת ב' כבשים. והגך שתי צפרין חיות שהוזהרת דקא כייתי נמי עשיר הנהו לאו לגפרה אתו אלא לגרום לו טהרה: יולדת מביאה אחת תחת אחת. בעייתה ומאי היא פרידה דעוף תחת כבש דבעשירותה מביאה כבש לעולה וכן יונה אז הוי לחטאת. ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת. ומצורע מביא ב' פרידין תחת ב' כבשים שמביא בעשירותו אחד לעולה ואחד לחטאת וכבש אחר בלבד לאשם דמצורע מביא חטאת ועולה ואשם: שמיעת קול וכו' מביאין שני פרידין תחת כבשה אחת. בדבריהם בהו: מדאמר רחמנא איל אשם. מעילות בערכך כסף משקלים בשקל הקדש לאשם ואיל היינו בן שתי שנים מכלל דכבש בן שנה בשלא: ומרבינהו בדלות הביא כבש בן שנתו דהייני בשלא ובעשירותה מביאה קינין ותנן בפרקין דלעיל לא עבדו קנין על שתי נשים מו ביום ברבעתים בתאי דיני היינו של אשה אחת בדובש דינר: ומרחם הקמנא עליה דדלות למיהוי חד מ"ר דשעורות. דובש דינר דעשר בו קן אשה אחת. ובכל קן דעלמא: והו ריי בשלא דשלא הוי ד' דינרין. הכי נמי הם הקמנא עליה דדלי דלות עשיריה האיפה למיהוי חד מ"ר דשעורות: ובמה פרוטי יש בדובש דינר: ובמה פרוטי יש בדובש דינר מ"ח. כיצד שש מעה כסף דינר ודובש דינר מעה וחצי ג' פרוטיות ומעה וחצי ג' פרוטיות ומעה וחצי ג' פרוטיות היינו ב' איסרין היינו דובש דינר ד' איסרין ומרובה אחד משכנה באיסר ונמצא בדובש דינר מ"ח פרוטות חד מ"ר בתן היינו ג' פרוטות דיש בהן ג' פעמים ריי פרוטות ואמאי קתני מיכן את למד לעשירות האיפה בפרוטה ג' פרוטות הוי: הגא דקתני עשיריה האיפה בפרוטה פירודות פירודה אחת לעולה תחת כבש של סלע ופרידה אחת היינו חצי קן שקנו בחצי דובש דינר דהיינו חד מחלתין ותרין דסלע דכבש וקן דלות שלב הוי חד מ"ר בעשירות כדאמרן: אלא מחצי קן ילוף פפרידה

תוספות ד"ה אמר אמר מיד ר"ל. לומר דלא דמי לעדים המעידים על המיתה שהן גמרו הדברים שהתרו בו ועברו והוא אכל הני תרן גומרין עדותן שלא יהא אם שוגג היה: לא עבדיה בטומאתי. ולר"מ אע"ג דמתרץ דיבוריה לא מהימן דהי מה לו לשקר במקום עדים והא דאמרינן בכמה דוחמי לכ"ע מנו בתקום עדים לא אמרינן שמגרה עדותן כדפרשית בהכיא דפרק חזקת הבתים זה אמר אכל אכולה כי אמר הכא מה לו לשקר אי כפי אמר מיקר כי אכי אמר (מיגו) במקום עדים לא אמרינן דיבוריה דהא דאמר אל אכולה אכל הכם הי עדים נחורים וכן בהכיא דאמרינן דאומר לא ליתי כלילי אמר לא מרעתי ואיתו נאמן במקום שאמרו עדים שלא אחמאי והא קי"ל המלוה לחברו בעדים ח"ל לפרוע בעדים וליהוי נאמן לומר לא ליתי כלומר לא שמתי בטלוטה אלא מרעתי אלא הכם עדים גמרו לעדותן אבל רש"י אומר דלא מהימנינן ליה כמקום עדים להפסיד חברו אבל אמרינן דיבוריה אלא דוקא הכא לגמרי מקרבן שלא יבא מקרבן לא יבא לעולה דיוקא כאומר לא אכלתי אבל אמר שוגן אכלתי מזיד ליה ויהכי מהמנינן ליה כמקום עדים לא יבא לאומר דהכא לא שייך מיתרץ דיבוריה

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"ג מהלי' מנגעים הלכה ח:
י ב ג מיי' שם פ"יא הלכה מ:

תורה אור השלם

ו. וְהָיָה כִּי יֵאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיו:
ויקרא ה ה

הגהות מהר"י לנדא

אן] תוס' ד"ה לו דילמא מי מלמנגע מחיני מעשות אין מתמצנין אותן. ר"ב עי' בתוס' ד"ה ר' ע"א ד"ה יקריבו:

שיטה מקובצת

(א) אלא לאו בחד. הלא שיודעהו הייני כי נמי אין מבחישי אלא איכו אינו יודע. תוס' אחרונה: (ב) אין מבחישו מהימן: (ג) עי' בחדושין: (ד) משום דאדם נאמן על עצמו בפרי רבפה. תוס' אחרונה: (ה) עי' בחדושין: (ו) איש אפילו טומאה נמי אדם נאמן על עצמו ולא שנא: (ז) ואי אמרת טעמייהו דרבנן: (ח) הוא כי סמיר: (ט) [ז] ע"י בחדושין: (י) לדרי מיתה חמורה אות ל. נמתן: (יא) משום דאדם נאמן תיכת דאמרי נמתן: (יב) לעולם טעמייהו דרבנן משום דאמרינן מיגו ובטומאה יקנה הוא דפליגי והכי קתני: (יג) עי' בחדושין: סיי לאיי הינ: (יד) בטומאתי אלא שבלתי תיכת אבל נמתן: (טו) שנים המבחישן אי"ר מאיר קיי אם: (טז) עי' בחדושין: (יח) לקרקע ודוא אומר לא בטומאתי: (יט) מדיר הייתי דבעי: (כא) מדיר הואיל וביאת מקדש הוא שוגג: (כב) בנמנתי פטור דאדם נאמן עיי עצמו: (כג) בטומאה שבביאת מקדש כגון היכא דאמרו לו בטומאה הנכנסת למקדש טמא והוא אמר הראי נכנסתי אך לא נטמאתי: (כד) עי' בחדושין: (כו) מדיר טומאה ישנה נמי מתרץ דיבוריה אבל גבי לא נטמאתי בטומאה חדשה דליכא למימר לא נטמאתי שוגג לא מדיר: (כח) מדיר ואתבי מדיר ליה בחדושה: (כט) לעולם בטומאה ישנה ואיכא: (ל) הגף ונתחייבת חטאת. ס"א קרבן טומאה. אות מ' נמתן: (לא) בטומאה וכי הדר תיבת ואי נמתן: (לב) בטומאה ששבלתי ולא קא מכוון: (לג) תיבת לא נמתן: (לד) להו ומנייהו דליכא קרבן לא מכחיש להו ובאיסורא קמא קאי מידא בטומאת מגע ומשיה אין נאמן בטומאה הכדר: (לה) מקדש סיא רק נגע בטהרות לא מדיר ליה: (לו) עי' בחדושין: (לז) מדיר הייתי (תיבת אני נמתן) וכן מי' רשיי בס"ק דבי"מ: (לח) דאמרי' בס' האיים מקדש גבי הבא ותיבת הריא נמתן: (לט) תיבות הבריא לו ר"ש: (מ) אתיבת ותתקן ואתיבת ליה נרשם קו: (מא) אתיבת רשיא נרשם עליו קו: (מב) מהימן דאדרבה תיבת ראומר ר"ש: (מג) עי' בחדושין: (מד) דיום כלומר שאמר לא אות ל' נמתן: (מה) מזיד. גליון אלא דנתמא לפצדא נפקתא דומיא דמגיתין שאין תוספת בלשון. הרא"ש ז"ל: ולהך לישנא דאביא מתרץ דבריו היכא דמכחיש בפירוש לאי כל כמתיה. תוס' בתי: (מו) עי' בחדושין: (מז) בחלבים ובביאה מקדש מדו תיבת ובעבייות נמתן: (מח) משום דמתרץ דיבוריה: (מט) דאפילו לר' יהודה: (נ) ר"ל לא אכלתי בטומאה לא: (נא) דיבורא קמא תיבת מיגו נמתן:

אלא לאו בחד (ג) וקתני כי אין מבחיש מהימן ש"מ. אכל לו מכמים מהימן שמע מינה: א"ר מאיר קל וחומר כו': (ג) איבעיא להו מ"ט דרבנן (ד) (ה) משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש או דלמא משום דאמרינן (ו) מיגו דאי בעי אמר מזיד הייתי פטור כי אמר נמי לא אכלתי מהימן ופטור (ז) ומאי נפקא מינה למיפשט מינה לטומאה דאי אמרת טעמייהו דרבנן משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש (ח) ל"ש טומאה חדשה ול"ש טומאה ישנה ואי אמרת (ט) טעמיהון דרבנן משום דאמר מיגו היא (י) (יא) פטרי ליה רבנן מטומאה ישנה (יב) אבל מטומאה חדשה מחייב מ"ט טומאה ישנה מינו דאי בעי אמר טבלתי פטור כי אמר נמי לא נטמאתי פטור דאיכא למימר מאי לא נטמאתי דקאמר (יג) לא עמדתי בטומאתי אלא טבלתי אבל טומאה חדשה מחייב מ"ט רבי אמר נמי טבלתי מחייב דאמרו ליה עדים השתא נטמאת (יד) מאי ת"ש (טו) אמר לו עד אחד נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור יכול אפילו שנים א"ר מאיר ק"ו אם הביאוהו שנים (טז) למיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל וחכ"א אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש ש"מ טעמייהו דרבנן משום (יז) דאמרי אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש א"ר אמי לעולם (יח) (יט) טעמא דרבנן (כ) משום דאמרינן מיגו והכי קתני מתוך שאם רצה לומר לא (כא) עמדתי בטומאתי פטור הילכך אדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש (כב) אי הכי היינו חלב מהו דתימא (כג) אכלתי חלב קמתריץ דבוריה לא אכלתי שוגג אלא מזיד אבל נטמאת והוא אומר לא נטמאתי אימא לא קמתריץ דבוריה (כד) קמ"ל הכא נמי לא עמדתי בטומאתי (כה) אבל טבלתי ת"ש (כו) והתודה מודה (כז) בדברים חייב אין מודה בדברים פטור א"ל עד אחד נטמאת והוא אומר לא נטמאתי פטור יכול אפילו שנים (כח) מכחישין א"ר מאיר אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל ר' יהודה אומר נאמן אדם על עצמו יותר ממאה איש (כט) (ל) ומודים חכמים לר"י בחלבן (לא) ובביאת מקדש אבל בטומאה לא מודו לי' במאי עסקינן אילימא בטומאה

אלא לאו בחד (ג) וקתני כי אין מבחיש מהימן ש"מ. אכל לו מכמים מהימן שמע מינה: א"ר מאיר קל וחומר כו': לא מהימן ור"ל ע"כ שאמר מאי יודע דלא אמר כהדיא לא אכלתי פטיטה דפטור דעד אחד אינו כח כך לשנותה כדפרישית כמתניתין: **אי** דלמא טעמייהו דרבנן משום דאי בעי אמר מזיד הייתי וכו'. משמע לפוס דיהטא שהוא נאמן מעטם מינו שיכול לומר מזיד (אני) (ב) הייתי וקשה שהרי מינו במקום עדים הוא דים עדים שאכל והוא אומר לא אכלתי מלכ ות"כ (ג) מהימנא ליה במקום עדים מכח מינו ואמרינן אמרינן גבי הכיא דלא מחיל נאוחמה דנהר פקוד זל נאוחמה דנרם ותו אין זה מינו דלא משו אינים נפשיה רשיעא כדאמרינן (ד) (קדושין דף נ.) גבי הכיא הכא מן המחון והכיא כו מן הדלוסקמא (ה) (והכיא לו) אע"פ שאומר בעל הבית לא היה בלבי מזה אלא מזה בעל הבית כו' דדברים שבא אינן דברים (ו) והתם מוכח ליה ופרוך ולמא למיפטר נפשיה מקרבן קאמר ומשני דל"ל הוה אמר מזיד הייתי ופרוך והא לא משו אינים נפשיה (ז) רשיעא לכך יש לומר הכא דנאמן הכא (ח) דמיתרץ דיבוריה לאיכא לומר דאמר לא אכלתי דיקא לומר לא אכלתי מלכ אלא מזיד ובכי אינה מינו דאי בעי אמר מזיד הייתי ופרוך מה שאמר לא אכלתי כך דלה לומר ובכי מתרגינן מילתיה דבהכי היה דעתו ולא על גב דלא משו אינים נפשיה רשיעא כדאמר (סנהדרין דף ט:) גבי פלוני דבעי דאינו נאמן מעטם דאין אדם נאמן נפשיה כדאמר מהימן אכל לו אמר מזיד אכלתי מלכ מהימן (ט) דאומר מתרגין לטוטה שאינו דוקא לטוטה מולין בעזרה ובכמי ויהא הכיא דאמרו לו אכלתי אכל אמר שוגן אכלתי מזיד ליה ויהכי מהמנינן ליה כמקום עדים להפסיד חברו אבל אמרינן דיבוריה אלא דוקא הכא לגמרי מקרבן שלא יבא מקרבן לא יבא לעולה דיוקא כאומר לא אכלתי אכל אמר שוגן אכלתי מזיד ליה ויהכי מהמנינן ליה כמקום עדים לא יבא לאומר דהכא לא שייך מתרגין דיבוריה

נפקא מינה לטומאה. וה"ל מלי למימר נפקא מינה דיכא שאמר אכלתי לא שוגג ולא מזיד: (יא) **ומודים חכמים לר'** יהודה בחלבן ובביאת מקדש אבל בטומאה **לא** מודו **דטמור**. רש"י פירש שתי לשונות (יב) ור"י פירש שיטה אחרת ומודים חכמים לר' יהודה כו' אכל בטומאה לא מודו ליה כמו בטומאת ומפרש הש"ס כמאי אילימא בטומאה שנה מ"ש הכא ומ"ש הכא אלא שמע מינה בטומאה חדשה ומשום הכי לא מודו דלא שייך מינו ועמייהו דרבנן משום מינו ודוקא בחלבים (יג) ובעריות מודו משום דשייך מינו אבל בטומאה לא מודו דלא שייך מינו אבל לר' יהודה דטעמא משום אדם נאמן על כו' פטור הכא והכא ומיפשט בעיא דטעמייהו דרבנן דפליגי עליה דר"ל (יד) לא עמדתי בטומאתי אלא בטומאתי מגיע דמתרץ דיבוריה שר"ל לא עמדתי בטומאתי אלא בטבלתי אלא דלא אכלתי מגיע בטומאתי דמשמע לא שוגג ולא מזיד כיון שלא נמצאתי בטומאתי מגע אמר לא נטמ